

Opfølgning på Net-debatten: Hvorfor accepterer vi fulde folks ubehagelige adfærd?

Det har været overvældende men også glædeligt med de mange meninger på Politikens netdebat om mit indlæg om alkohol den 13. juni 2012, for det var lige præcis det, der var mit ærinde: At starte en debat om vores *holdning* til alkohol. Og hold da op – en ”holdnings-hvepsere” jeg har stukket hånden ned i. Men det vidste jeg jo godt på forhånd. Som en læser skriver - det viser jo, hvor hellig en ko alkoholen er i Danmark.

Jeg har provokeret med begrebet ”passiv druk” for at henlede opmærksomheden på, at alkohol rent faktisk har nogle gener og skadevirkninger for andre mennesker – og for hele samfundet som sådan. Jeg ville prøve at flytte fokus fra at opfatte alkohol og skadevirkningerne som noget individuelt til at brede det ud til noget *relationelt*. Alkohol er et stemningsændrende – og adfærdsændrende stof, så det er jo logik, at det ændrer den måde, vi agerer overfor andre mennesker på.

Og så har jeg gerne ville undersøge, hvorfor det er, at alkohol er ”den hellige ko” – at den har en ganske anden status og plads i vores samfund end f.eks. rygning. Ingen tvivl om, at alkohol er et fantastisk nydelses- og rusmiddel. (Jeg er bestemt ikke kostforagter selv, skal jeg hilse og sige til læseren, der forstår at jeg bliver hjemme og drikker the). - Det smager godt, og det virker både som upper (man bliver glad i låget) og downer – det virker afslappende og beroligende.

Når alkohol er så hellig en ko, tror jeg blandt andet det handler om, at alkoholen på godt og ondt fuldstændig er smeltet ind i vores kultur – i bogstaveligste forstand fra vugge til grav. Det er et socialt bindemiddel, som vi bruger i alle relationelle sammenhænge, højtidere, familiesammenkomster, fejring af fødselsdage og bryllupper, ja, selv når vi skal i jorden, siger vi farvel med gravøl. Der har alkohol en anden status som rusmiddel end stoffer – der er jo ingen tradition for, at vi sammen fyrer en fed for at fejre brudeparret, vel?

De stærke holdninger til alkohol har måske blandt andet at gøre med, at den er så inkorporeret i vores kultur, at man nærmest kommer *uden for* det sociale fællesskab, hvis man *ikke* drikker. Hvad sker der, hvis jeg skulle finde på at sige nej tak til alkohol til en fest? Der sker det, at jeg typisk bliver afkrævet en forklaring med det samme, ikke?: ”HVAD!? Drikker du ikke? Hvorfor ikke? Er du hellig? Eller har du et problem?” – Dvs jeg bliver genstand for opmærksomhed med det samme. – Men jeg skal da ikke stå til regnskab for, hvis jeg siger nej tak til en smøg eller mere mad eller noget andet, vel?

Hvorfor bliver vi provokeret af, når nogen *ikke* drikker? – Det er da tankevækkende. Vi bliver da ikke provokeret, når nogen f.eks. ikke ryger eller ikke ryger hash, vel?

Derfor har jeg den dybeste respekt for de mennesker, der udvikler en afhængighed, og som så stopper helt med at drikke. For de bliver hele tiden konfronteret med inkvisitoriske spørgsmål. De bliver synlige og udstillet uden at have bedt om det.

Jeg er hverken ude i forbud eller moralsk fordømmelse. Ej heller at man ikke skulle have lov til at tage en time-out og feste igennem engang imellem. Det kan der være brug for i en stresset hverdag. Men jeg slår et slag for, at vi begynder at se på alkohol – ikke bare som et individuelt valg, men som noget der i meget høj grad har indvirkning på og konsekvenser for andre mennesker og for samfundet som sådan.

Lige fra den ubehagelige, men også ret harmløse (og lidt komiske) oplevelse i et tog med fulde mennesker til de meget alvorlige og ulykkelige skader, der sker i form af trafikdrab, manddrab, vold, misrøgt af børn, overgreb og hospitalsindlæggelser- og ufattelige menneskelige og samfunds-økonomiske omkostninger.

I mit arbejde som alkohol- og familiebehandler i Glostrup Lænkeambulatorium ser jeg i hvert fald de ulykkelige konsekvenser ved misbrug af alkohol. Ikke bare for den der drikker, som måske både har mistet arbejde, helbred og selvværd. Men så sandelig for den familie, der er omkring den drikkende. – Ikke mindst børnene, som får så mange skader og ar på sjælen, og som har en barndom fuld af angst og bekymring, ensomhed og fortvivlelse.

Hvornår har man så et alkoholproblem? Er det når man drikker mere end Sundhedsstyrelsens anbefalinger? Nej, ikke nødvendigvis. Genstandsgrænserne handler primært om, hvornår man har en risiko for at udvikle organskader på sig selv (og selvfølgelig på sigt en risiko for at udvikle afhængighed, hvis man overskrider genstandsgrænserne).

Nej vi siger, at der er et alkoholproblem, når alkoholen opleves som et problem for de nære relationer i familien. Og alkoholens problematiske indflydelse i familien opleves af omgivelserne som regel 10-15 år før den der drikker, oplever det som et problem. Tag 10-15 år ud at et voksenliv; det er meget, men det er til at bære.

Men tag 10-15 år ud af et barneliv - ja, det var så den barndom!!

Summa summarum – alkohol er et fantastisk nydelses- og rusmiddel, som er lovligt, og som 90% af befolkningen bruger – inklusiv undertegnede. Men når det går hen og bliver et alkoholmisbrug eller en afhængighed, så er det ikke bare en individuel lidelse, men det bliver en relationel lidelse.